

Oslo, 12.10.2026

Stortingets arbeids- og sosialkomité

Norske Dansekunstnere (NoDa) er et uavhengig fag- og kunstnerforbund for dansere, koreografer og pedagoger. Vi samler nærmere 900 dansekunstnere i Norge på tvers av tradisjoner, sjangere og stilarter. Forbundet arbeider aktivt for å sikre rettigheter, gode arbeidsvilkår, rimelig lønn og sosiale rettigheter for sine medlemmer.

Dansekunstnernes arbeidsvirkelighet er i dag preget av å være fragmentert og lite institusjonalisert. Med få etablerte arbeidsplasser tvinges flere og flere dansekunstnere inn i en tilknytningsform som selvstendig næringsdrivende. Dansekunstnerne livnærer seg hovedsakelig gjennom en prosjektbasert økonomi, ofte omtalt som lappeteppeøkonomi. I undersøkelser om kunstnerøkonomi¹ havner dansekunstnerne nest nederst blant inntektsgruppene. På tross av at det finnes tariffavtaler som gjør at dansere, koreografer og dansepedagoger kan henge med i lønnsnivå når de er ansatt der, utgjør tariffområdet såpass liten andel av arbeidsmarkedet at bransjen som helhet er å anse som en gruppe arbeidende fattige. Dette til tross for at de ofte er den kunstnergruppen med størst andel kunstfaglig utdanning.

Etter at Kulturloven ble revidert og Nasjonal beredskapsmelding kom i 2025 har viktigheten av å ha "et kulturfelt som fungerer så normalt som mulig i krise og krig" (Nasjonal beredskapsmelding 2025) blitt bevisstgjort i flere samfunnssektorer. Grunnet dansens løse struktur har det kommet frem at dans som bransje ikke står stødig. Regjeringen har derfor satset på dans de siste årene med et mål om å skape mer langsiktighet og stabilitet i dansens små virksomheter.

Vi foreslår at arbeid og sosialkomiteen støtter kulturfeltets fokus på et styrket dansefelt gjennom flere grep i følgende kapitler i budsjettet:

Kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids og velferdsforvaltninga. Fokus på et sterkere fagmiljø om personer med syklusøkonomi og kombinasjonsinntekter som i kultursektoren

Vi anerkjenner at arbeids- og velferdsforvaltninga får styrket økonomi til å gjennomføre IKT moderniseringen. Kultursektoren har i en årrekke fremmet behovet for et samlet fagmiljø om kunstnerøkonomi i NAV. Et eget NAV kontor har vært forslaget. Dette ville kunne bidra til at NAV ansatte opparbeider seg kompetanse, deler kunnskap og metoder om hvordan å matche NAVs systemer og saksbehandling, opp mot arbeidstakere med syklusøkonomi og kombinasjonsinntekter. Slik det fungerer nå er vår erfaring at vi har NAV saker som krever mye arbeid fra begge sider, utfallet er uforutsigbart og avhenger av den enkelte saksbehandler. Dette er ikke til noens fordel.

Vi har forståelse for at et eget NAV kontor oppleves som omfattende, men holder fortsatt frem at dette ville kunne styrke fagmiljøet og kvaliteten i NAV. Vi ser også at en IKT-utvikling muligens kan løse noe av dette. Vi fremmer derfor nå at kultursektoren må få et særlig fagfokus i IKT-utviklingen. Dette for å se om systemene kan samle kompetansen på komplekse sakene i NAV, dele erfaringer på kryss av kontorer og avdelinger og utvikle veiledning.

NoDa ber komiteen fremme at IKT utviklingen har kultursektoren og andre sammenliknbare arbeidsmarkeder med stor grad av syklusøkonomi og kombinasjonsinntekter som særlig fagfelt.

---

¹ Heian, M. T., Løyland, K. & Kleppe, B. (2015). *Kunstnerundersøkelsen 2013. Kunstnernes inntekter*. TF- rapport nr. 350, 2015. Bø i Telemark: Telemarksforskning

Kap. 2650 Sjukepengar styrkede rettigheter for selvstendig næringsdrivende

En stor del av arbeidsmarkedet for dans som skjer som enkeltpersonsforetak. Dette er en svært skjør livssituasjon for kunstnerne og en usikkerhet som tilspisser seg ved sykdom. Vi ber derfor om at rettighetene til sykepenger for selvstendig næringsdrivende i enkeltpersonforetak forbedres.

NoDa ber komiteen fremme at sykepengeordningen for selvstendig næringsdrivende (enkeltpersonsforetak) bør økes til 100 prosent fra 17. sykedag. Dette er et effektivt og enkelt tiltak som bør iverksettes gjennom årets statsbudsjett.

NoDa ber komiteen fremme at det må utredes hvordan selvstendig næringsdrivende (enkeltpersonforetak) kan opparbeide seg bedre rettigheter for de første 16 sykedagene, enten gjennom en utvidet rett til sykepenger eller gjennom en gunstigere forsikringsordning.

Kap. 2670 Alderdom

Pensjonsopptjening på alle arbeidsstipend

Svært mange kunstnere har i dag ingen tjenstepensjonsrettigheter. I «Kunstnarkår» vises det til at man skal «greie ut opptjening av pensjon på langvarige stipend». I budsjettframlegget fremheves viktigheten av å løfte lavinntektsfamilier. For kunstnere vil tjenstepensjonsinntjening bety mye for at den livssituasjonen med lav inntekt som et liv i kunsten foreløpig ikke er, også preger alderdommen i en mer negativ grad enn andre arbeidsgrupper.

Staten betaler arbeidsgiveravgift for arbeidsstipend, og mottakerne av stipendene får tilgang til sosiale rettigheter i folketrykda på lik linje med arbeidstakere, men stipendene gir likevel ikke tjenstepensjonsopptjening.

NoDa ber komiteen fremme at tjenstepensjonsrettigheter for kunstnere på arbeidsstipend raskt utredes, og at det settes av midler til pensjonsopptjening på alle arbeidsstipend.

3b) Pensjonsalder for dansepedagoger på lik linje med tilsvarende yrkesgrupper

Arbeidet som danselærer medfører betydelig fysisk belastning, og lærerne står ofte overfor helseutfordringer relatert til det fysiske arbeidet. Det fysiske krevende arbeidet står ikke i forhold til dagens pensjonsordning for tilsvarende yrkesgrupper, som for eksempel lærere i kroppsøvning.

Kroppsøvningslærere ansatt i offentlig sektor har særaldersgrenser.. Danselærere utfører fysisk krevende arbeid som i stor grad sammenfaller med kroppsøvningslæreres ansvarsområder. På bakgrunn av likebehandlingsprinsippet mener vi at det er urimelig at pensjonsrettighetene for disse to lærergruppene er forskjellige.

NoDa ber komiteen om å fremme at det vurderes likestilling av pensjonsrettighetene for danselærere og kroppsøvningslærere, slik at begge grupper får en rettferdig og bærekraftig pensjonsordning.

Kap. 640 Arbeidstilsynet, tilstedeværelse i kultursektoren og utredning av kompetanseløft for arbeidsgivere i kultursektoren

NoDa får stadig henvendelser fra medlemmer som opplever at de blir nødt til å utføre arbeid som oppdragstaker også der det i form og farge er å anse som et ansettelsesforhold. Privat sektor er en særlig utfordrende bransje på så måte. I enkelte tilfeller står vedkommende i fare for å miste jobbmuligheten dersom denne ikke aksepterer vilkårene og dermed mister livsviktig inntekt. Vi har de siste årene også sett økte tilfeller av utnyttelse av yngre, ferdigutdannede personer som

ulønnet/uhonorert arbeidskraft under strukturer som praksisplasser eller arbeidslivstrening. Uten at det er laget et formelt opplegg for dette.

Som arbeidsgiver fortviler man over at man har svært svak økonomi, stor grad av utforsigbarhet og strukturer som gjør at man ofte tar stor personlig risiko. I flere tilfeller ser vi at arbeidsgiverne kunne hatt nytte av å få støtte og kompetanseheving for å budsjettere rett, tilknytte rett og sette seg inn i kravene og gode måter å drive arbeidsplasser på.

Konsekvensen av disse utfordringene er at dansekunstnerne mister viktige trygderettigheter og vern, uten å kompenseres økonomisk av oppdragsgiveren og at arbeidsgiverne opplever seg som uglesett og klemt mellom regelverket og bransjens inntektsmuligheter uten mulighet til å drive god styring.

Norske Dansekunstnere var svært positive til at det 1. januar 2024 kom en ny og mer omfattende definisjon av arbeidstakerbegrepet i arbeidsmiljøloven og en viktig presumpsjonsregel om bevisansvaret for arbeidsgiver/oppdragsgiver. Våre forhåpninger er at presiseringene i større grad fører til at dansekunstnerne blir riktig klassifisert i forhold til tilknytningsform, og at vi ser en endring i den nåværende ulovlige oppdragsvirksomheten. Dette vil sørge for at dansekunstnerne sikres lovpålagte sosiale rettigheter og sikkerhetsnett. Vi mener likevel at det er viktig at myndighetene følger opp en etterlevelse av lovendingene for at den nye lovbestemmelsen skal ha en faktisk virkning. I tillegg ønsker vi at regjeringen legger til rette for et kompetanseløft for små arbeidsgivere i kultursektoren.

NoDa ber komiteen fremme at arbeidstilsynet bør ha økt tilstedeværelse og tilsyn i kultursektoren og at det bør utredes et kompetansehevende tiltak for arbeidsgivere i kultursektoren som et forebyggende tiltak.

Norske Dansekunstnere støtter for øvrig skriftlige innspill gitt av Kunstnernetverket.